

Broj 980/25

Podgorica, 5.februar 2026. godine

DĆM/DĆM

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa članom 41 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 42/2011, 32/ 2014 i 21/17), nakon sprovedenog postupka po pritužbi XX, podnijete preko punomoćnika XX iz Podgorice, daje sljedeće

M I Š L J E N J E

I UVOD

1. Pritužbu je podnijela XX, profesorica XX preko punomoćnika XX iz Podgorice. U pritužbi je, u suštini, navedeno da je podnositeljka u više navrata bila izložena elementima neprihvatljivog i uvredljivog ponašanja od strane XX, direktora XX u Podgorici, odnosno, ličnom i profesionalnom progonu; da je samohrana majka četvero djece i da takvo postupanje, kako navodi, predstavlja oblik ponižavajućeg i diskriminatornog odnosa na osnovu porodičnog statusa; da se, na inicijativu podnositeljke, održao sastanak u kancelariji direktora i da se na pomenutom sastanku direktor podnositeljki obraćao tonom neprikladne visine, praktično joj ne dozvoljavajući ni da govori; da je direktor prošle godine neosnovano optužio podnositeljku da nije držala pisane zadatke, iako tako nešto, kako navodi, nije odgovaralo istini, imajući u vidu da je podnositeljka sve vrijeme bila u školi, odrađivala sve časove, ne izlazeći iz kabineta a što je kasnije i potvrđeno kroz iskaze njenih kolega ; da je optužio podnositeljku da vrši pritisak na kolege a koji se odnosi na ocjenjivanje njenog sina i pravdanje časova; da se, nakon održanog sastanka, direktor putem e-maila izvinjava podnositeljki zbog tona razgovora, naglašavajući da je to njegova slabost na kojoj mora da radi; da se usljed pretrpljenog stresa, koji je uzrokovao razgovor sa direktorom, dan nakon održanog sastanka, podnositeljka onesvijestila u školi zbog čega je dolazila Hitna medicinska pomoć i tom prilikom je konstatovano da je takvo njeno stanje posledica stresa; da nakon toga podnositeljka nije bila u stanju da ide na posao i da se obratila ljekaru specijalisti Centra za mentalno zdravlje Doma zdravlja u Podgorici, koji je u svom izvještaju konstatovao teški stres.

II ISPITNI POSTUPAK

2. U cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik je, saglasno odredbi člana 35 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci, 9. decembra 2025. godine, aktom br. 980/25 zatražio od direktora XX da se izjasni na navode iz pritužbe.

3. Aktom direktora XX broj 4220, od 15. decembra 2025. godine je, pored ostalog, navedeno:

- Da je nakon više usmenih prijava kolega i koleginica, a u nemogućnosti da vode konstruktivan razgovor, podnositeljku upozorio e-mailom da ulogu roditelja i kolege obavlja profesionalnije i odgovornije;
- Da je direktoru uslijedio e-mail razredne starješine podnositeljkinog sina, XX, u kom je navela da je u kontinuitetu imala teškoće u radu i komunikaciji sa podnositeljkom pritužbe, a majkom njenog učenika;
- Da su najčešće direktoru koleginice i kolege saopštavale verzije pritiska koje trpe od strane podnositeljke;
- Da je u razgovoru, kojeg su vodili tokom predmetnog sastanka i sama podnositeljka priznala da je nagovarala svog kolegu, nastavnika X, da doda bodove na testu njenog sina jer to neće niko znati, a pomoglo bi uvećanju ocjene;
- Da je, podnositeljka kao olakšavajuću okolnost, navela da je taj događaj bilo prošle godine i nije tema sastanka;
- Da su časove, o kojima govori i navodi svjedoke, mogli biti provjereni narednog dana a ne nakon godinu dana i da su koleginice i kolege svjedoci dolazili kod direktora govoreći da moraju ponoviti podnositeljkinu tvrdnju i ako ne znaju o kom danu i časovima je riječ;
- Da, osim toga, podnositeljka pritužbe nije trpjela nikakve posljedice toga što nije održala pomenute časove i da je uvidom u raspored zaticao dnevnik u zbornici a učionice, u kojima se navodno odvijao pismeni, prazne, što je koristio kao glavni argument zašto joj ne vjeruje;
- Da, kako navodi, takav pristup poslu kojim se bave, a u nemogućnosti da vode iskren i kolegijalan razgovor, vjerovatno je obnovio njegovu naviku iz učionice da govori sa tempom i glasnije;
- Da to svakako nije bilo glasnije od obraćanja podnositeljke, koja se trudila da neprestano ponavlja zamjerke na taj račun;
- Da razgovor nije upriličen sa namjerom da se na bilo koji način podnositeljki zaprijeti ili da je omalovaži, već da nađu način i vrate na pravi kolosjek ono što nije smjelo biti predmet razgovora među vaspitačima;
- Da direktor nije oklijevao da se izvini, pisanim putem jer drugačije nije mogao;
- Da podnositeljka prestaje sa direktorom da razgovara, čak i da se pozdravlja;
- Da, navodi iz pritužbe kojim ga podnositeljka citira i koji treba da ga predstave, kako navodi, kao najgoreg, nijesu vrijedni komentara;

- Da i njemu kao i podnositeljki argument može biti 28 godina rada u toj školi i odlična komunikacija kako sa učenicama i učenicima, kao i koleginicama i kolegama;
- Da žali zbog pojedinačnih teškoća u komunikaciji ali da su zbog različitog viđenja nastavničkog zanimanja neminovne;
- Da je vjera da treba izbjeći pravni teren prije razgovora i dobronamjernog savjeta možda pogrešna ali da ne žali zbog nje;
- Da u prilogu izjašnjenja dostavlja e-mail prepisku između njega i podnositeljke iz kojeg se vidi ton koji koristi, kao i prepisku podnositeljke i razredne;
- Da je apel razredne dobronamjerman i doziran, ali jasno kazuje o teškoćama u saradnji;
- Da se mnogo toga odvijalo i usmeno i da je imao uvid u viber prepiske između podnositeljke pritužbe i kolega a poznata mu je i prepiska sa učenicima;
- Da sve to ne umanjuje gorčinu koju osjeća ovim povodom ali se nada da može pomoći boljem razumijevanju pritužbe i njegove uloge u svemu.

III ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

4. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, pritužbe, izjašnjenja, dostavljene i pribavljene dokumentacije, utvrđene su sljedeće činjenice i okolnosti relevantne za donošenje mišljenja:

- Da je direktor poslao e-mail podnositeljki pritužbe kojim je obavještava, da je u više navrata bio informisan od strane kolega, da ne mogu od njenog uticaja samostalno i nepristrasno da ocnjenjuju podnositeljkina sina, kao ni da mu pravdaju izostanke, uz molbu da svoju ulogu roditelja obavlja savjesnije i bez uticaja na pravila koja važe za sve;
- Da je direktor dobio e-mail sa primjedbama razredne starješine na ponašanje učenika, podnositeljkina sina, kao i primjedbe od strane njegove majke, po pitanju pravdanja časova i, kako navodi, ogromnog pritiska koji podnositeljka pravi na pojedine kolege, a u vezi sa njenim sinom;
- Da je podnositeljka nakon e-maila od strane direktora, zatražila odražavanje sastanka sa direktorom;
- Da je sastanak održan u kancelariji direktora kom su, osim njega i podnositeljke pritužbe, prisustvovala pomoćnica direktora XX i sekretarka XX i da je navedeni sastanak protekao u raspravi i međusobnom optuživanju;
- Da se sutradan direktor podnositeljki e-mailom izvinio zbog tona koji je poprimio njihov razgovor;
- Da se, dan nakon navedenog sastanka, podnositeljka onesvijestila u školi zbog čega je dolazila Hitna medicinska pomoć kojom prilikom je konstatovano da je takvo stanje posledica stresa;
- Da iz izvještaja ljekara specijaliste Doma zdravlja - centra za mentalno zdravlje Podgorica, proizilazi da je podnositeljka, nakon sastanka sa nadređenim, osjetila malaksalost i

uznemirenost, da je pala u nesvjest nakon čega je intervenisala Hitna medicinska pomoć i da je ljekar specijalista u svom izvještaju kao dijagnozu konstatovao teški stres.

IV RELEVANTNO PRAVO

5. Ustav Crne Gore:

„Član 8 stav 1

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.

Član 40

Svako ima pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života.

Član 47

Svako ima pravo na slobodu izražavanja govorom, pisanom riječju, slikom ili na drugi način. Pravo na slobodu izražavanja može se ograničiti samo pravom drugoga na dostojanstvo, ugled i čast i ako se ugrožava javni moral ili bezbjednost Crne Gore.”

6. Zakon o zabrani diskriminacije ("Službeni list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 18/14, 42/17):

„Član 2 st. 1 i 2

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu.

Diskriminacija je svako pravno ili faktičko pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, promjeni pola, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji i/ili interseksualnim karakteristikama, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.

Član 9a

Govor mržnje je svaki oblik izražavanja ideja, tvrdnji, informacija i mišljenja koji širi, raspiruje, podstiče ili pravda diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog ličnog svojstva, ksenofobiju, rasnu mržnju, antisemitizam ili ostale oblike mržnje zasnovane na netoleranciji, uključujući i netoleranciju izraženu u formi nacionalizma, diskriminacije i neprijateljstva protiv manjina.”

7. Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 64/02, 31/05, 49/07 od 10.08.2007, "Službeni list Crne Gore", br. 4/08 , 21/09, 45/10, 73/10, 40/11, 45/11, 36/13, 39/13, 44/13, 47/17, 59/21, 76/21, 146/21, 3/23, 84/24, 89/25)

“Član 9a

U ustanovi nije dozvoljeno: fizičko, psihičko i socijalno nasilje; zlostavljanje i zanemarivanje djece i učenika; fizičko kažnjavanje i vrijeđanje ličnosti, kao i seksualna zloupotreba djece i učenika ili zaposlenih.

U ustanovi je zabranjen svaki oblik nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja iz stava 1 ovog člana od strane djeteta, odnosno učenika, njegovog roditelja ili drugog lica, kao i nastavnika i drugog zaposlenog u ustanovi nad djetetom, odnosno učenikom, nastavnikom i drugim zaposlenim u ustanovi.

Protiv lica koja vrše nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje iz stava 1 ovog člana ustanova pokreće odgovarajući postupak, u skladu sa zakonom.

U ustanovi je zabranjen svaki oblik diskriminacije u skladu sa zakonom.

Ustanova je dužna da sprovodi preventivne aktivnosti radi zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja iz stava 1 ovog člana.

Sadržaj i način sprovođenja preventivnih aktivnosti iz stava 5 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 18 stav 1 tačka 24

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju značenje:

"nasilje i zlostavljanje" je svaki oblik jednom učinjenog ili ponavlanog verbalnog ili neverbalnog ponašanja koje ima za posljedicu stvarno ili potencijalno ugrožavanje zdravlja, razvoja i dostojanstva djeteta, odnosno učenika, nastavnika ili drugog zaposlenog.

Član 77 stav 2

Direktor ustanove je i pedagoški rukovodilac."

8. Etički kodeks JU Gimnazije "Slobodan Škerović" (br. 2023/1 od 13. avgusta 2018. Godine)

"član 1 stav 1

Svrha Etičkog kodeksa je podsticanje razumijevanja i prihvatanja osnovnih načela moralno opravdanog ponašanja i podsticanja etičkih vrijednosti svih zaposlenih u Gimnaziji (u daljem tekstu: Škola), učenika i roditelja.

Član 2

Etički kodeks sadrži etička načela kojih u radu treba da se pridržavaju nastavnici, učenici i ostali zaposleni u Školi.

Član 3

Škola donošenjem Etičkog kodeksa osigurava svakom zaposlenom, učeniku, roditelju i ostalim korisnicima usluga Škole ostvarivanje svih ljudskih prava u Školi i poštovanje svih prava garantovanih Ustavom Crne Gore.

Član 4

Svi zaposleni, učenici i roditelji treba da budu poštovani kao osobe, u skladu sa garantovanim pravima na život, integritet, dostojanstvo i privatnost.

Član 5 stav 1

Svaki zaposleni u Školi, učenik i njegov roditelj treba da bude uvažen i poštovan u skladu s principima jednakosti i pravednosti, nije dozvoljena bilo kakva diskriminacija, zlostavljanje, uznemiravanje ili iskorišćavanje."

9. Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br.42/11, 32/14, 21/17):

„ Član 27 st. 1 i 2

“Zaštitnik/ca je institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.

Zaštitnik/ca, uz saglasnost diskriminisanog lica, postupa i preduzima mjere za zaštitu od diskriminacije, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonom kojim je uređena zabrana diskriminacije.

Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.”

10. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda:

“Član 10

1. Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu mišljenja i slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja, bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprječava države da zahtijevaju dozvole za rad od radio, televizijskih i filmskih kompanija.

2. Ostvarivanje ovih sloboda, budući da uključuje obaveze i odgovornosti, može podlijevati takvim formalnostima, uslovima, ograničenjima ili sankcijama predviđenim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti, sprječavanja nereda ili zločina, zaštite zdravlja i morala, ugleda ili prava drugih, sprječavanja širenja povjerljivih informacija ili u interesu očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

Član 14

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osiguraće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.“

V ZAKLJUČNA OCJENA

11. Podnositeljka pritužbom stavlja na teret XX, direktoru XX u Podgorici, neprihvatljivo i uvredljivo ponašanje koje smatra oblikom ponižavajućeg i diskriminatornog ponašanja po osnovu porodičnog statusa.

12. U ispitnom postupku pred Zaštitnikom, zatraženo je i pribavljeno izjašnjenja na navode iz pritužbe od direktora XX u Podgorici, XX.

13. U dostavljenom izjašnjenju, direktora XX u Podgorici, XX je, pored ostalog, istaknuto: da je direktor, nakon više usmenih prijava od kolega i koleginica, a u nemogućnosti da vodi konstruktivan razgovor sa podnositeljkom, istu upozorio mejlom da ulogu roditelja i kolege obavlja profesionalnije i odgovornije; da se i razredna starješina podnositeljkinog sina, žalila da je u kontinuitetu imala teškoće u radu i komunikaciji sa podnositeljkom pritužbe a u vezi njenog učenika; da je nakon toga održan sastanak u kancelariji direktora kom su, osim direktora i podnositeljke, prisustvovala pomoćnica direktora XX i sekretarka XX; da je taj sastanak protekao u raspravi i međusobnom optuživanju; da se sutradan nakon održanog sastanka direktor emailom izvinio podnositeljki zbog tona koji je poprimio njihov razgovor; da razgovor nije upriličen sa namjerom da se podnositeljki na bilo koji način zaprijeti ili da se omalovaži, već da nađu način i vrate na pravi kolosjek ono što nije smjelo biti predmet razgovora među vaspitačima.

14. U toku ispitnog postupka pred Zaštitnikom, a povodom predmetne pritužbe, utvrđeno je da je direktor XX podnositeljku e-mailom upozorio da *„ulogu roditelja i kolege obavlja profesionalnije i odgovornije“*.

15. Imajući u vidu utvrđene činjenice i okolnosti, Zaštitnik konstatuje da se predmetni događaj odvija u okviru radnog okruženja obrazovne ustanove, u kom direktor, kao rukovodilac i pedagoški autoritet, ima posebnu odgovornost da obezbijedi profesionalnu, dostojanstvenu i nenasilnu komunikaciju sa zaposlenima, naročito u situacijama konflikta.

16. U odnosu na navedeno, Zaštitnik smatra da je neophodno obezbijediti odgovarajuću ravnotežu između privatnog i profesionalnog aspekta ličnosti, kako bi se osiguralo puno poštovanje prava na privatnost uz istovremeno odgovorno obavljanje profesionalnih dužnosti. Međutim, takva ravnoteža podrazumijeva da se eventualne primjedbe u vezi sa radnim angažmanom zaposlenog razmatraju isključivo u okviru radnopravnog odnosa, bez zadiranja u privatnu sferu ličnosti i bez kvalifikacija koje mogu imati karakter lične ocjene.

17. Iz dostavljene dokumentacije proizilazi da je podnositeljka istovremeno i zaposlenica škole koju pohađa njen sin. Takva situacija objektivno može dovesti do preklapanja profesionalne i roditeljske uloge, posebno u pitanjima koja se odnose na ocjenjivanje i opravdavanje izostanaka podnositeljkinog sina. U cilju očuvanja nepristrasnosti, profesionalne distance i jednakog tretmana svih učenika, od zaposlenika se opravdano očekuje da izbjegavaju stvarni ili potencijalni sukob interesa. Miješanje u postupke ocjenjivanja ili administrativne odluke može stvoriti sumnju u objektivnost, bez obzira na stvarne namjere. U tom kontekstu, upozorenje direktora se može posmatrati kao mjera usmjerena na očuvanje profesionalnih standarda i institucionalne objektivnosti, a ne kao sankcija ili zadiranje u privatni i porodični život podnositeljke.

18. Formulacija kojom se istovremeno problematizuje uloga majke podnositeljke može dovesti do nedopuštenog zadiranja u sferu ličnog dostojanstva i otvoriti pitanje eventualne povrede prava podnositeljke na privatnost i dostojanstvo ličnosti, a u vezi sa njenom ulogom majke.

19. Pojam dostojanstva i povrede ličnosti tumači se višestruko, a u praksi Evropskog suda za ljudska prava vrlo često se poziva na ovo lično dobro¹. Ono je individualno i u tom smislu teško je napraviti oštru granicu šta jeste, a šta nije povreda dostojanstva, tim prije što se ono može sagledati iz više uglova. Tako, ono može biti produkt ličnog osjećaja, što je najčešći slučaj, ili pak objektivnih kriterijuma, što je mnogo teže procijeniti. Zbog toga je zadatak Zaštitnika u suštini sveden na čisto pitanje, odnosno ključnu činjenicu da li je u konkretnom slučaju došlo do povrede dostojanstva ličnosti.

20. Ne dovodeći u pitanje postojanje loše namjere, Zaštitnik nalazi da savjet kojim se podnositeljki ukazuje da ulogu roditelja treba obavljati odgovornije može imati negativan uticaj na njeno dostojanstvo, te se, u datom kontekstu, može dovesti u vezu sa mogućom povredom prava garantovanog Ustavom Crne Gore, članom 8 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i standardima koji proizlaze iz prakse Evropskog suda za ljudska prava.

21. Zaštitnik smatra da je način komunikacije direktora prema podnositeljki pritužbe suprotan standardima komunikacije u radnom okruženju, imajući u vidu hijerarhijski odnos, okolnosti u kojima se razgovor odvijao, kao i činjenicu da je i sam direktor, neposredno nakon događaja, uputio izvinjenje zbog tona koji je koristio, priznajući da je takav način obraćanja njegova slabost.

22. Dalje, Zaštitnik cijeni značaj medicinske dokumentacije iz koje proizilazi da je kod podnositeljke, neposredno nakon predmetnog događaja, došlo do ozbiljnih zdravstvenih tegoba usljed stresa, što ukazuje da je sporni događaj imao snažan negativan uticaj na njeno psihičko i fizičko stanje.

23. Imajući u vidu zabranu psihičkog nasilja i obavezu preventivnog djelovanja u ustanovama obrazovanja, propisanu Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju i Etičkim kodeksom JU Gimnazija XX, koji obavezuju rukovodeći kadar na uzdržan, profesionalan i pedagoški odgovoran odnos prema zaposlenima, Zaštitnik smatra da predmetno postupanje

¹ Npr. Nachova i drugi protiv Bugarske, presuda od 6.jula,2005

predstavlja uznemiravanje kao poseban oblik diskriminacije, u smislu člana 7 stav 1 Zakona o zabrani diskriminacije, koji je bio na snazi u trenutku podnošenja pritužbe.

24. Uzimajući u obzir specifične okolnosti, odnosno činjenicu da je sporne stavove i kritike na račun majčinstva iznio direktor obrazovne ustanove i da pritužbom ospopreno postupanje ima potencijal da povrijedi dostojanstvo podnositeljke i izazove osjećaj uznemirenosti u radnom okruženju, Zaštitnik daje

PREPORUKU

direktoru JU Gimnazija XX

- *da se u svakom narednom odnosu sa podnositeljkom, g-đom XX, uzdržava od davanja komentara na račun njenog majčinstva.*
- *da kritika koja je proizvela povredu dostojanstva, odnosno ličnog i profesionalnog integriteta prema doživljaju same podnositeljke pritužbe ne smije se ponoviti.*
- *da u budućem radu obezbijedi komunikaciju sa zaposlenima koja je u potpunosti zasnovana na uzajamnom poštovanju, profesionalnosti i uvažavanju dostojanstva ličnosti, naročito u situacijama konflikta ili neslaganja.*

ZAŠTITNIK
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
mr Siniša Bjeković

Dostaviti:

- *Punomoćniku podnositeljke pritužbe, XX;*
- *JU Gimnaziji XX, Podgorica;*
- *a/a*